

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aika 23.08.2023, klo 17:00 - 19:11

Paikka Iso kokoushuone (1. krs), Finn-Medi 5 / Teams

Käsitellyt asiat

§ 14 Kokouksen avaus ja läsnäolijat

§ 15 Muistion tarkastus

§ 16 Pirkanmaan hyvinvointialueen vastaanottopalveluiden sekä työkäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvitys

§ 17 Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys

§ 18 Vuoden 2024 talousarvion tavoitteet

§ 19 Tiedoksi merkittävät asiat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Kaija Holli, puheenjohtaja
Tarja Kallio, 1. varapuheenjohtaja
Perttu Jussila, 2. varapuheenjohtaja
Tero Ahlqvist, saapui 17:09
Jussi Ahonen, poistui 19:01
Satu Friman-Mahkonen
Matti Heinämäki
Reetta Holopainen
Sirja Kaartinen
Jaakko Leinonen
Aino Nokelainen
Ella Näsi
Pirkko Ranki
Pirjo Raunio
Arttu Rintanen
Pertti Salminen
Heidi Tanhua
Matti Äijö
Sirpa Ilkka-Ahola, varajäsen
Pentti Paananen, varajäsen
Hannu Tiainen, varajäsen

Muut saapuvilla olleet

Nella Lehtinen, valiokuntakoordinaattori, sihteeri
Titta Pelttari, palvelulinjajohtaja, poistui 18:40
Sari Mäkinen, toimialuejohtaja, poistui 18:40
Eeva Torppa-Saarinen, palvelulinjajohtaja, poistui 18:30
Juha Kinnunen, palvelulinjajohtaja, poistui 18:30

Poissa

Miila Halonsaari
Aatu Korhonen
Piia Nurmela

Allekirjoitukset

Kaija Holli
Puheenjohtaja

Nella Lehtinen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

28.08.2023

31.08.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Tarja Kallio
1. varapuheenjohtaja

Perttu Jussila
2. varapuheenjohtaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 31.8.2023.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 14

Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Valiokunnan työjärjestyksen mukaan valiokunnan kokouskutsu ja asialista lähetetään vähintään seitsemän (7) päivää ennen kokousta valiokunnan jäsenille sekä varajäsenille. Kokouskutsu ja asialista lähetetään sähköisesti.

Valiokunnan kokoukseen osallistuu varsinainen jäsen. Valiokunnan jäsen kutsuu sijaansa varajäsenen, mikäli on estynyt osallistumaan kokoukseen.

Ehdotus

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja todetaan läsnäolijat.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 17. Todettiin läsnäolijat.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 15

Muistion tarkastus

Valiokuntien työjärjestyksen mukaan valiokuntien kokouksista laaditaan valiokuntamuistio. Muistioon kirjataan valiokunnan keskustelun keskeiset nostot ja huomiot. Valiokuntamuistiot ovat julkisia asiakirjoja.

Valiokunnan muistion tarkastaa puheenjohtaja sekä varapuheenjohtajat. Muistio kuitataan tarkastetuksi sähköpostilla.

Ehdotus

Vähän palveluita käyttävien valiokunnan muistion tarkastajiksi puheenjohtaja sekä varapuheenjohtajat.

Päätös

Valittiin vähän palveluita käyttävien valiokunnan muistion tarkastajiksi puheenjohtaja sekä varapuheenjohtajat.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 16

Pirkanmaan hyvinvointialueen vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvitys

18950/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Arto Ranta, STRATEGIAJOHTAJA, arto.ranta@pirha.fi

Eeva Torppa-Saarinen, AVOPALVELUJEN PALVELULINJAJOHT, eeva.torppa-saarinen@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalveluiden suunnitelma
- 2 Laaja materiaali, Palveluiden verkoston suunnitelma
- 3 Kuulemisen ja osallistamisen suunnitelma kysymykset toimielimille
- 4 Tekniset korjaukset - Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalvelut
- 5 Vähän palveluita käyttävien valiokunnan lausunto vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden selvityksestä

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut” alavoitteen ”eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto” alla on toteutettu hyvinvointialueen vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoa koskeva selvitys kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkkoselvityksen tavoitteena on vastata monikanavaisella palveluverkolla palvelutarpeeseen ja sen kasvuun, turvata yhdenvertaisten palveluiden saatavuus sekä varmistaa henkilöstön riittävyys. Lisäksi tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua sekä luoda näkemys tarvittavista tiloista ja investoinneista.

Samanaikaisesti keväällä 2023 valmisteltiin palveluverkon kehittämisen yleisiä sekä palvelukohtaisia periaatteita, jotka hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.8.2023. Sekä yleiset että avopalveluiden palvelukohtaiset periaatteet ovat olleet pohjana vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkon valmistelussa. Valtuuston hyväksymät periaatteet ja kyseisten palveluiden esitettävät muutokset ovat linjassa keskenään.

Nykytilan kuvaus ja muutospaineet

Vastaanottopalveluja toimii tällä hetkellä 40 toimipisteessä, jotka eroavat asukas pohjaltaan, käyntimääriltään sekä henkilöstömääriltään huomattavasti toisistaan. Palveluiden saatavuudessa sekä toimintamalleissa ja digitaalisten palvelujen käyttöasteissa on suuria eroja. Liikkuvia palveluja ei juurikaan kokonaisuudessa ole. Lääkäreitä ja hoitajia toimipisteissä on noin 820. Toimipisteissä toimivan henkilöstön määrä on kuitenkin huomattavasti suurempi, kun otetaan huomioon kaikki palvelut ja henkilöstö, joita toimipisteissä on.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Työikäisten sosiaalipalveluissa henkilöstöä on kaikkiaan noin 200 ja toimipisteitä on 27. Suuri osa toimipisteistä on henkilöstöltään hyvin pieniä. Sosiaalipalveluissa liikkuvia palveluja käytetään jo nykyisin, digipalveluita ei juurikaan ole käytössä. Palvelutarve vaihtelee eri alueilla esim. alueen asukkaiden sosioekonomisten taustojen mukaan.

Pirkanmaan väestön määrän kasvun myötä vastaanottopalveluiden palvelutarpeen ennustetaan kasvavan, erityisesti väestön ikääntyminen lisää palvelutarvetta. Valmistelussa tehtyjen ennusteiden mukaan käyntimäärät vastaanottopalveluissa kasvavat noin 6 % vuoteen 2035 mennessä. Työikäisten määrä Pirkanmaan väestösuunnitteen mukaan kasvaa maltillisesti, joten sillä ei ole merkittävää vaikutusta työikäisten sosiaalipalveluiden palvelutarpeeseen, yhteiskunnalliset suhdanteen voivat kuitenkin kysyntään vaikuttaa. Sosiaalipalveluiden palvelutarpeeseen vaikuttavat mm. asukkaiden sosioekonomiset tilanteet sekä yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset. Molempien palveluiden haasteena on työvoiman saatavuus ja riittävyys tulevaisuudessa.

Palveluiden verkoston tavoitetila ja johtopäätökset

Pirkanmaalla palveluja tulee monimuotoistaa ja yhteensovittaa. Lähtökohtana valmistelussa on monikanavainen palveluverkko, jossa palvelut jakautuvat ns. kivijalkapalveluihin (fyysiset toimipisteet), liikkuviin palveluihin sekä digipalveluihin. Tavoitteena on muuttaa painopistettä digipalveluiden käyttöön, jos se on asiakkaan kannalta mahdollista. Vaiheittain toteutuvat muutokset edellyttävät joistakin vanhoista toimintatavoista luopumista.

Sosiaali- ja terveystalouden kiinteämpi yhteistyö on keskeinen tulevaisuuden tavoite. Tätä tukee se, että vastaanottopalvelut ja sosiaalipalvelut jatkossa sijoittuvat pääosin samoihin tiloihin, jolloin asiakkaan palvelutarpeisiin voidaan vastata joustavasti, moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen.

Valmistelu lähti kolmesta skenaariosta: ei muutoksia, maltilliset muutokset ja laajemmat muutokset. Näistä työryhmät pitivät tulevaisuuden palveluverkon kehittämisessä parhaana vaihtoehtona laajempien muutoksien skenaariota, jossa palveluita keskitetään vahvoihin osaamiskeskittyymiin ja samalla lisätään merkittävästi liikkuvia palveluja sekä digitaalisia palveluita. Samalla palveluverkkoa tiivistetään, jotta voidaan turvata toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelujen kokonaisuus maakuntatasoisena.. Liikkuvilla palveluilla tuodaan palveluita lähelle asukkaita varsinkin haja-asutusseuduilla. Digitaalisten palveluiden käyttö laajenee.

Laajempien muutosten skenaariossa digitaalisten palveluiden osalta vuodelle 2035 tavoitteeksi asetettiin vastaanottopalveluissa, että jopa noin 60 % käynneistä hoituu digitaalisesti ja työikäisten sosiaalipalveluissa noin 40 %. Vastaanottopalveluiden osalta saadaan digipalvelujen käytöstä kokemuksia vuonna 2024 käynnistyvän Digiklinikan myötä. tavoitteita voidaan tarvittaessa myöhemmin tarkistaa.

Vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden tulevaisuuden palveluverkon osalta esitetään, että vastaanottopalveluissa on käytössä 21 toimipistettä ja työikäisten sosiaalipalveluissa 13 toimipistettä. Työikäisten sosiaalipalvelut sijoittuisivat samoihin toimipisteisiin vastaanottopalveluiden kanssa yhtä toimipistettä lukuun ottamatta. Täten turvataan moniammatillinen yhteistyö ja helpotetaan asiakkaan arjen sujuvuutta, kun palvelut saa samasta paikasta. Lisäksi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

näiden ns. sote-asemien aukioloaikoja laajennetaan, mikä osaltaan parantaa palveluun pääsyä.

Liikkuvilla palveluilla täydennetään palveluita erityisesti haja-asutusseudulla, jossa julkinen liikenne on heikkoa. Muutoksia esitetään toteutettavaksi pitkällä aikavälillä ja hallitusti ottaen huomioon toimitilojen lisärakentamis- ja perusparannustarpeet.

Skenaarioiden mukaisista muutoksista on tehty vaikutusten arviointi, jossa on nostettu esiin vaikutuksia mm. asiakkaisiin, asukkaisiin, henkilöstöön, sidosryhmiin, ympäristöön ja maaseutuun. Lisäksi on arvioitu vaikutuksia talouteen.

Palveluiden verkosto, vastaanottopalvelut ja työikäisten sosiaalipalveluiden suunnitelma, laaja materiaali, palveluiden verkoston suunnitelma sekä valiokuntien kommenttien valmistelun tueksi laaditut ohjaavat kysymykset ovat liitteenä.

Ehdotus

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- merkitsee vastaanottopalvelujen ja työikäisten sosiaalipalvelujen selvityksen tiedoksi
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsitely

Palvelulinjajohtaja Eeva Torppa-Saarinen esitteli vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden palveluverkoston selvitystä.

Valiokunnan keskustelussa nousivat esille liikkuvat palvelut ja niiden toteuttamistavat, suunnitellun palveluverkoston vaikutusten arviointi alueiden elinvoimaisuuteen ja sidosryhmiin kohdistuva viestinnästä huolehtiminen.

Valiokunta työsti lausuntojaan siten, että valiokunta jaettiin kahteen ryhmään. Ensimmäinen ryhmä keskittyi puheenjohtajan johdolla laatimaan lausuntoluonnosta vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden selvityksestä (§ 16). Toinen ryhmä keskittyi laatimaan 1. varapuheenjohtajan ja 2. varapuheenjohtajan johdolla laatimaan lausuntoluonnosta vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvityksestä (§ 17). Valiokunnan jäsenille varattiin mahdollisuus kommentoida molempia lausuntoluonnoksia kokouksen jälkeen.

Merkittiin, että vähän palveluita käyttävien valiokunnan jäsen Tero Ahlqvist saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Päätös

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- merkitsi vastaanottopalvelujen ja työikäisten sosiaalipalvelujen selvityksen tiedoksi
- antaa liitteenä olevan lausunnon aluehallitukselle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aluehallitus, § 172, 26.06.2023

Vähän palveluita käyttävien valiokunta, § 17, 23.08.2023

§ 17

Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys

14509/2023

Aluehallitus, 26.06.2023, § 172

Valmistelijat / lisätiedot:

Juha Kinnunen, SAIRAALAPALVELUJEN PALV.LINJOH, juha.kinnunen@pirha.fi

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut” alatavoitteen ”eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto” alla on toteutettu hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan analyysi kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Selvityksen tavoitteena oli tuottaa faktapohja ja skenaariot kahta tarkoitusta varten:

- Päivittää Kaupin kampuksen uudistamisohjelman suunnittelun pohjana olleet sairaansijatarpeen oletukset hyvinvointialueen kontekstissa.
- Tuottaa pohjatiedot sairaansijojen käytöstä ja kehitysskenaariot tarpeiden muutoksista 2035 saakka sekä erikoissairaanhoidon perusterveydenhuollon sairaansijoista koko Pirkanmaan hyvinvointialueen alueella.

Selvitys toteutettiin konsulttiyhtiö Delfoi Oy:n avustuksella tuottamalla datapoimintana perustiedot kaikista Taysin ja Pirkanmaan kuntien vuodeosastoilla hoidetuista potilaista 12/2021 – 12/2022 väliseltä ajalta kattaen myös Sydänsairaalan ja Coxan potilaat. Aineistosta voidaan nähdä potilasvirrat toimintayksiköiden välillä. Lisäksi hyödynnettiin avoimen datan tilastotietoja (mm. THL, tilastokeskuksen ja väylävirasto).

Työskentelyä ohjaamaan ja käyttäjien asiantuntijuuden varmistamiseen muodostettiin sekä erikoissairaanhoidon osiota että perusterveydenhuollon osiota varten laajan edustuksen työryhmät puheenjohtajanaan sairaalapalvelulinjan johtaja Juha Kinnunen.

Tarveanalyysin kysymyksenasettelusta, käytetystä tietoperustasta, menetelmistä, tuloksista ja johtopäätöksistä on laadittu liitteenä olevat vuodeosastanalyysin loppuraportti ja tiivistelmä keskeisistä havainnoista.

Kokonaiskuvan ymmärtämiseksi raporttiin tuotettiin vuodeosastohoidon historiallinen kehityskulku vuodesta 1996 alkaen (kehitys Pirkanmaalla suhteessa valtakunnalliseen kehitykseen). Keskeisenä havaintona on, että sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon sairaansijojen määrä on lineaarisesti vähentynyt Pirkanmaan hyvinvointialueella lähes puoleen vuoteen 1996 verrattuna. Kehitys noudattelee valtakunnallisia keskiarvoja. Sairaansijojen vähenemä ei selity avopalveluiden kehittymisellä, vaan ikäihmisten, vammaisten ja psykiatristen asumispalvelujen lisäämisellä.

Havainnot ja johtopäätökset erikoissairaanhoidon osalta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 erikoissairaanhoidossa fyysisiä sairaansijoja oli 976 paikkaa, joista 904 oli tosiasiaa käytössä, johtuen muun muassa hoitohenkilöstön vajeesta seuranneista suluista. Vuoteen 2035 ulottuvat skenaariot osoittavat, että pelkkä väestöennusteen mukainen sairaansijojen määrän kasvu olisi noin 22 prosenttia. Kasvun perusura tarkoittaisi erikoissairaanhoidon vuodeosastojen määrän lisäämistä yhteensä yli 200 sairaansijaa. Työryhmä esittää kuitenkin laaja-alaisia toiminnallisia ja alueellisia muutoksia sekä työnjaon uudistamista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välille. Tavoiteltava skenaario erikoissairaanhoidon osalta on, että sairaansijoja tulee vaihteittain ja ohjelmallisesti vähentää 12% (123 paikkaa), päätyen kokonaismäärään 882. Lisäksi lasten taudeilla ja psykiatrialla on yhteensä 354 paikkaa, mutta ne eivät ole tässä laskelmassa mukana, koska kyseisiä toimintoja koskevat sairaansijaratkaisut ovat tuoreeltaan toteutettuja.

Raskain ja vaativin erikoissairaanhoido on tarkoituksenmukaista keskittää Kaupin kampukselle. Hatanpään ja Valkeakosken kampuksilla ja rajatummin Sastamalan kampuksella on perusteltua ja välttämätöntä jatkaa päivä- ja lyhytjälkihoitoista kirurgista toimintaa sekä muiden erikoisalojen toimintoja (mm. dialyysihoito). Samalla ylläpidetään tila-, laite ja osaamiskapasiteettia valmiuden turvaamiseksi.

Sen sijaan kyseisten kampusten vuodeosastojen käyttö on tarkoituksenmukaista painottaa perustason geriatriseen kuntoutuksen ja palliatiivisen hoidon kasvaviin tarpeisiin. Vuodeosastotoiminnassa (ja avopalveluissa) on arvioitava uudelleen mikä on erikoissairaanhoido ja mikä yleislääkäri/geriatriaajohtoista perusterveydenhuolto. Tällä hetkellä kyseisillä kampuksilla on osin epätarkoituksenmukaisia rakenteita ja käytäntöjä.

Havainnot ja johtopäätökset perusterveydenhoidon osalta

Perusterveydenhuollossa sairaansijoja oli hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 (akuutti, kuntoutus, geriatría ja palliatiivinen) 870 paikkaa. Väestön kasvusta, ikääntymisestä ja erikoissairaanhoidon sekä perusterveydenhuollon työnjaon muutoksista johtuen paine paikkamäärien lisäämiseen olisi ilman tehostamistoimia jopa 510 sairaansijaa vuoteen 2035 mennessä. Työryhmä pitää näin suurta kasvua epärealistisena sekä taloudellisista että henkilöstön rekrytointiin liittyvistä syistä. Valmistelussa on lähdetty siitä, että merkittäväillä ja systemaattisilla toiminnallisilla muutoksilla väestön määrän ja ikääntymisen kasvusta muodostuvaa painetta voidaan hallita ja lisätarve painaa olennaisesti alemmaksi.

Lyhyellä aikavälillä ja siirtymävaiheen aikana on välttämätöntä saavuttaa joka vuosi 1-2 prosentin tuottavuuskehitys ja siten myös vuodeosastojen paikkojen tarpeen vähenemä koskien sairaansijakapasiteettia kokonaisuudessaan. Olennaista on toimintakulttuurin muutos, jossa ensisijaisesti pyritään potilas/asiakas kotiuttamaan, jos se on terveyden ja toimintakyvyn kannalta mahdollista. Työryhmän havaintoja on, että nykyinen käytäntö voi mahdollistaa tilanteen, jossa potilas lähetetään erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon perusterveydenhuoltoon ja edelleen perusterveydenhuollosta asumispalveluihin. Hoitopaikan siirrot ja vapautuvan paikan odottaminen muodostavat riskin kuntoutuksen toteutumiselle ja asiakkaan/potilaan kotiutumiseksi toimintakykyisenä arkielämään.

Toimintakulttuurin tulee entistä paremmin tukea potilaan/asiakkaan kuntoutumista ja kotiutumista vuodeosastohoidon kaikissa muodoissa, jotta vapautuvan paikan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

odottaminen ei laske potilaan/asiakkaan toimintakykyä ja palaamista arkielämään. Esimerkiksi erikoissairaanhoidon elektiivisten tutkimus- ja hoitotoimenpiteiden jälkeen potilaista on mahdollista kotiuttaa yli 80 prosenttia seuraavaan puoleen päivään mennessä. Päiväkirurgista ja heräämöstä kotiin (ns.herko) toimintaa ollaan tavoitteellisesti lisäämässä. Vastaavaa kotiutuksen ja jatkohoidon uudelleen arviointia tarvitaan lähisairaaloiden vuodeosastojen ja asumispalvelujen välillä.

Perusterveydenhuollon vuodeosastojen toimipisteitä on tällä hetkellä hyvinvointialueella 16. Sairaansijojen määriä on valmistelussa tarkasteltu koko alueen väestökehityksen pohjalta. Laskennalliset skenaariot antavat perusteet siihen kuinka paljon lähisairaaloiden perusterveydenhuollon sairaansijoja tarvitaan. Sijainteja koskevan päätöksenteon tueksi toimipisteiden skenaariomäärittelyssä käytettiin 10-15 minuutin ja yli 30 minuutin (henkilöautolla) saavutettavuuskriteerejä. Laskelma tehtiin sekä koko väestön että yli 65-vuotiaiden osalta erikseen.

Laskelmien pohjalta työryhmä päätyi siihen, että perusterveydenhuollon toimipisteverkko olisi tarkoituksenmukaisinta muodostaa 8-9 toimipisteen varaan. Näin olisi mahdollista muodostaa riittävän kokoisia ja nykyistä kustannustehokkaampia yksiköitä, jotka eivät ole henkilöstöpulan pahentuessa niin haavoittuvia kuin osa nykyisistä pienemmistä yksiköistä.

Perusterveydenhuollon vuodeosastotoimipisteiden sijaintia koskevassa valinnassa on huomioitava laajasti kokonaisharkinta, jossa henkilöstön ja muiden palvelujen (esimerkiksi tukipalvelut, kiirevastaanotot, ikäihmisten asumispalvelut, päivystys, liikenneyhteydet) saatavuus, rakennuskanta ja kiinteistöjen nykytila on suhteutettava palveluverkkosuunnitelman osana. Työryhmä pitää monialaisia lähipalveluja ideaalisimpana ratkaisuna. Geriatrisen kuntouksen ja palliatiivisen hoidon erityistarpeet on verkostomalleissa erikseen huomioitava.

Loppuraportti muodostaa keskeisen faktapohjan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sairaansijojen määrästä ja kehityksestä. Laskentamalli tuottaa perustelut sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelman 496 sairaansijalle, että lähisairaaloiden sairaansijamäärälle.

Liitteenä Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastoanalyysin loppuraportti ja vuodeosastoanalyysin tulosten tiivistelmä 2 prosentin tehokkuustavoitteella.

Ehdotus

Esittelijä: Marina Erhola, HYVINVOINTIALUEJOHTAJA

Aluehallitus päättää

- hyväksyä loppuraportin jatkovalmistelun pohjaksi koskien sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelmaa että vuodeosastoreformia,
- asettaa tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa,
- että jatkovalmistelun tulokset tuodaan syksyllä 2023 aluehallituksen päätettäväksi palveluiden verkoston hyväksymisen yhteydessä.

Kokouskäsitely

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Kuultiin asiantuntijana sairaalapalveluiden palvelulinjajohtaja Juha Kinnusta, joka poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Esittelijä täydensi toisen päätöspöytäkirjan kuulumaan seuraavasti: "asettaa vuosittaiseksi tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa."

Kokouksessa pidettiin tauko § 172 käsittelyn jälkeen klo 11.15-11.20.

Päätös

Aluehallitus päätti

- hyväksyä loppuraportin jatkovalmistelun pohjaksi koskien sekä Kaupin kampuksen uudistamisohjelmaa että vuodeosastoreformia,
- asettaa vuosittaiseksi tuottavuustavoitteeksi 2 prosenttia, joka on linjassa strategian tuottavuustavoitteen kanssa,
- että jatkovalmistelun tulokset tuodaan syksyllä 2023 aluehallituksen päätettäväksi palveluiden verkoston hyväksymisen yhteydessä.

Vähän palveluita käyttävien valiokunta, 23.08.2023, § 17

Valmistelijat / lisätiedot:

Juha Kinnunen, SAIRAALAPALVELUJEN PALV.LINJOH, juha.kinnunen@pirha.fi
Arto Ranta, STRATEGIAJOHTAJA, arto.ranta@pirha.fi

Liitteet

- 1 Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä
- 2 Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys
- 3 Vähän palveluita käyttävien valiokunnan lausunto vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvityksestä

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen " yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut" alatavoitteen "ehea ja monikanavainen palveluiden verkosto" alla on toteutettu hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan analyysi kevään 2023 aikana.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Selvityksen tavoitteena oli tuottaa faktapohja ja skenaariot kahta tarkoitusta varten: Päivittää Kaupin kampuksen uudistamisohjelman suunnittelun pohjana olleet sairaansijatarpeen oletukset hyvinvointialueen kontekstissa. Tuottaa pohjatiedot sairaansijojen käytöstä ja kehitysskenaariot tarpeiden muutoksista 2035 saakka sekä erikoissairaanhoidon perusterveydenhuollon sairaansijoista koko Pirkanmaan hyvinvointialueen alueella.

Työskentelyä ohjaamaan ja käyttäjien asiantuntijuuden varmistamiseen muodostettiin sekä erikoissairaanhoidon osiota että perusterveydenhuollon osiota varten laajan edustuksen työryhmät puheenjohtajanaan sairaalapalvelulinjan johtaja Juha Kinnunen.

Keskeisenä havaintona on, että sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon sairaansijojen määrä on lineaarisesti vähentynyt Pirkanmaan hyvinvointialueella lähes

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

puoleen vuoteen 1996 verrattuna. Kehitys noudattelee valtakunnallisia keskiarvoja. Sairaansijojen vähenemä ei selity avopalveluiden kehittymisellä, vaan ikäihmisten, vammaisten ja psykiatristen asumispalvelujen lisäämisellä.

Havainnot ja johtopäätökset erikoissairaanhoidon osalta Hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 erikoissairaanhoidossa fyysisiä sairaansijoja oli 976 paikkaa, joista 904 oli tosiasiaassa käytössä, johtuen muun muassa hoitohenkilöstön vajeesta seuranneista suluista. Vuoteen 2035 ulottuvat skenaariot osoittavat, että pelkkä väestöennusteen mukainen sairaansijojen määrän kasvu olisi noin 22 prosenttia. Kasvun perusura tarkoittaisi erikoissairaanhoidon vuodeosastojen määrän lisäämistä yhteensä yli 200 sairaansijaa. Työryhmä esittää kuitenkin laaja- alaisia toiminnallisia ja alueellisia muutoksia sekä työnjaon uudistamista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välille. Tavoiteltava skenaario erikoissairaanhoidon osalta on, että sairaansijoja tulee vaihteittain ja ohjelmallisesti vähentää 12% (123 paikkaa), päätyen kokonaismäärään 882. Lisäksi lasten taudeilla ja psykiatrialla on yhteensä 354 paikkaa, mutta ne eivät ole tässä laskelmassa mukana, koska kyseisiä toimintoja koskevat sairaansijaratkaisut ovat tuoreeltaan toteutettuja. Raskain ja vaativin erikoissairaanhoidon tarkoitusmukaista keskittää Kaupin kampukselle. Hatanpään ja Valkeakosken kampuksilla ja rajatummin Sastamalan kampuksella on perusteltua ja välttämätöntä jatkaa päivä- ja lyhytjälkihoitoista kirurgista toimintaa sekä muiden erikoisalojen toimintoja (mm. dialyysihoito). Sen sijaan kyseisten kampusten vuodeosastojen käyttö on tarkoituksenmukaista painottaa perustason geriatriseen kuntoutuksen ja palliatiivisen hoidon kasvaviin tarpeisiin.

Havainnot ja johtopäätökset perusterveydenhoidon osalta Perusterveydenhuollossa sairaansijoja oli hyvinvointialueen aloittaessa 1.1.2023 (akuutti, kuntoutus, geriatria ja palliatiivinen) 870 paikkaa. Väestön kasvusta, ikääntymisestä ja erikoissairaanhoidon sekä perusterveydenhuollon työnjaon muutoksista johtuen paine paikkamäärien lisäämiseen olisi ilman tehostamistoimia jopa 510 sairaansijaa vuoteen 2035 mennessä. Työryhmä pitää näin suurta kasvua epärealistisena sekä taloudellisista että henkilöstön rekrytointiin liittyvistä syistä. Valmistelussa on lähdetty siitä, että merkittäville ja systemaattisilla toiminnallisilla muutoksilla väestön määrän ja ikääntymisen kasvusta muodostuvaa painetta voidaan hallita ja lisätarve painaa olennaisesti alemmaksi. Lyhyellä aikavälillä ja siirtymävaiheen aikana on välttämätöntä saavuttaa joka vuosi 1-2 prosentin tuottavuuskehitys.

Perusterveydenhuollon vuodeosastojen toimipisteitä on tällä hetkellä hyvinvointialueella 16. Sairaansijojen määriä on valmistelussa tarkasteltu koko alueen väestökehityksen pohjalta. Sijainteja koskevan päätöksenteon tueksi toimipisteiden skenaariomäärittelyssä käytettiin 10-15 minuutin ja yli 30 minuutin (henkilöautolla) saavutettavuuskriteerejä. Laskelma tehtiin sekä koko väestön että yli 65-vuotiaiden osalta erikseen.

Aluehallituksen 26.6.2023 tekemän päätöksen mukaisesti jatkovalmistelu on organisoitu ja viety yksityiskohtaisemmalle tasolle. Valmistelussa on huomioitu myös aluevaltuuston 14.8.2023 hyväksymät palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset.

Aluehallituksen päätöksen mukainen kahden prosentin vuosittainen tuottavuustavoite on otettu jatkosuunnittelun pohjaksi. Tavoite on haastava ja tarkoittaa sitä, että vain ns. laajan uudistuksen skenaarion mukaisin toimin se on saavutettavissa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Valmistelu on synkronoitu tarkoituksenmukaisessa laajuudessa koko palveluverkon valmisteluun ja erityisesti muiden palvelulinjojen suunnitelmiin. Avopalvelujen valmistelussa oleva sotekeskusten verkko kiirevastaanottoineen ja ikäihmisten ja vammaispalvelujen palvelut ovat keskeisimpiä. Mielenterveys ja päihdepalvelujen selvitystyö on käynnissä ja sitä kokonaisuutta tarkastellaan vuodeosastotoiminnan osalta (mm. uusien tilojen käyttöönotto Kaupin kampuksella) omana kysymyksenään. Esityksessä on huomioitu päivystyselvityksen ehdotus viidestä kiirevastaanottopisteestä, jotka toimivat myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Vuodeosastojen palveluverkkosuunnitelmalla on kiinteä yhteys myös päivystyselvityksen keskeisiin toimenpiteisiin, kuten kotisairaaloiminnan laajentamiseen koko Pirhan alueelle ja palliatiivisen hoidon uudistamiseen. Potilaiden jatkohoitoa koskevien järjestelyjen uudistaminen on myös käynnistynyt sekä kampussairaaloiden ja lähisairaaloiden työnjakoon liittyvät ratkaisut.

Aikataulullisesti esitettyjen muutosten toimeenpano on ryhmitelty vuoden 2024 aikana toteutettaviin, 2025-2026 aikavälillä toteutettaviin sekä 2030 tai sen jälkeen realisoituviin suunnitelmiin.

Merkittävin tuottavuuskehitys ja potilaiden laadukas hoito voidaan saavuttaa toiminnallisilla ja sisällöllisillä muutoksilla. Palvelujen saavutettavuuden ja saatavuuden osalta merkittävä kansalaisten kannalta on luonnollisesti lähisairaaloiden toimipisteverkkoa koskevat muutokset. Esityksessä lähdetään kymmenen toimipisteen ratkaisusta.

Taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu siihen faktaperustaan, että ilman palveluverkon ja toimintamallin uudistamista joutuisimme väestökehityksen ja ikääntymisen aiheuttaman palvelukysynnän kasvun vuoksi lisäämään vuodeosastopalvelujen määrää useilla sadoilla paikoilla sekä erikoissairaanhoidossa että lähisairaaloissa. Kahden prosentin tuottavuuden lisäyksen kautta jokseenkin nykyinen vuodeosastokapasiteetti tulee riittämään ja se on sekä talouden että henkilöstövoimavarojen riittävyyden kannalta kestävällä pohjalla.

Esityksessä vuodeosastojen toimipisteiden määrän asteittaista supistamista.

Vuodesta 2030 eteenpäin toimipisteet esitetään olevaksi seuraavilla paikkakunnilla:

Tampere, Sastamala, Valkeakoski, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Parkano, Virrat, Ylöjärvi.

Palveluiden verkoston suunnitelma, vaikutusten arviointi tiivistelmä sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitys ovat liitteenä.

Valiokuntien kommenttien valmistelun tueksi laaditut ohjaavat kysymykset ovat §:n 16 liitteenä.

Ehdotus

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- merkitsee Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastonselvityksen nykytilan kuvauksen, alustavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnin tiedoksi
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Kokouskäsitely

Palvelulinjajohtaja Juha Kinnunen esitteli vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvitystä.

Valiokunnan keskustelussa nousi esille miten suunnitelmissa on huomioitu varautuminen ja valmiuden ylläpito. Valiokunnan keskustelussa esitettiin myös huolta niistä alueista, joilla ei esitetyissä suunnitelmissa sijainnut toimipistettä ja etäisyydet näyttävät jäävät pitkiksi. Lisäksi valiokunnan keskustelussa kysyttiin, miten henkilöstö ja asukkaat on huomioitu suunnitelmien valmistelussa. Lisäksi toivottiin, että vuoropuhelu pelastuspalvelujen kanssa on aktiivista esimerkiksi hybridiyksikköjen osalta.

Valiokunta työsti lausuntojaan siten, että valiokunta jaettiin kahteen ryhmään. Ensimmäinen ryhmä keskittyi puheenjohtajan johdolla laatimaan lausuntoluonnosta vastaanottopalveluiden ja työikäisten sosiaalipalveluiden selvityksestä (§ 16). Toinen ryhmä keskittyi laatimaan 1. varapuheenjohtajan ja 2. varapuheenjohtajan johdolla laatimaan lausuntoluonnosta vuodeosastojen paikkatarvelaskennan selvityksestä (§ 17). Valiokunnan jäsenille varattiin mahdollisuus kommentoida molempia lausuntoluonnoksia kokouksen jälkeen.

Merkittiin, että palvelulinjajohtajat Eeva Torppa-Saarinen, Juha Kinnunen, Titta Pelttari ja toimialuejohtaja Sari Mäkinen poistuivat kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Päätös

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- merkitsi Pirkanmaan hyvinvointialueen vuodeosastaselvityksen nykytilan kuvauksen, alustavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnin tiedoksi
- antaa liitteenä olevan lausunnon aluehallitukselle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aluehallitus, § 130, 22.05.2023

Vähän palveluita käyttävien valiokunta, § 7, 07.06.2023

Vähän palveluita käyttävien valiokunta, § 18, 23.08.2023

§ 18

Vuoden 2024 talousarvion tavoitteet

11145/2023

Aluehallitus, 22.05.2023, § 130

Valmistelijat / lisätiedot:

Pasi Virtanen, TALOUSJOHTAJA, pasi.virtanen@pirha.fi

Hyvinvointialueet ovat osa julkisen talouden suunnitelmaa ja valtion talousohjausta. Valtion rahoitus antaa raamit hyvinvointialueiden toiminnalle. Valtion rahoitus on yleiskatteellista ja vuositasolla kiinteä määrä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia toimii talousarvion laatimisen perustana. Strategian toimeenpano-ohjelma täsmentää strategiaa ja sen toimenpiteet kytkeytyvät talousarvioon.

Pirkanmaan hyvinvointialueen talousarviovalmistelu vuodelle 2024 käynnistyy toukokuussa 2023 ja aluehallitus käsittelee talousarvion marraskuun 2023 aikana ja aluevaltuusto hyväksyy talousarvion joulukuussa 2023.

Hyvinvointialueen tarkempaa talousarviovalmistelua ohjataan taloussuunnitteluohjeella. Taloussuunnitteluohje vuoden 2024 suunnitteluun ja siihen liittyvä tarkempi aikataululuonnos ovat liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Marina Erhola, HYVINVOINTIALUEJOHTAJA

Aluehallitus päättää

- hyväksyä liitteenä olevan taloussuunnitteluohjeen Pirkanmaan hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarviovalmistelua ohjaaviksi periaatteiksi ja
- lähettää toiminta- ja talusseminaarissaan valmistelemansa alustavat vuoden 2024 tavoitteistot valiokunnille ja vaikuttamistoimielimille lausunnoille. Lausunnonantajien tulee huomioida, että strategian toimeenpanosuunnitelmaan sisältyy noin 20 miljoonan euron vuosittainen tuottavuustavoite, joka mahdollistaisi toiminnan ja talouden tasapainon lähivuosina. Lausunnot tulee antaa elokuun loppuun mennessä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Vähän palveluita käyttävien valiokunta, 07.06.2023, § 7

Valmistelijat / lisätiedot:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Kristiina Lumme, STRATEGIAPÄÄLLIKKÖ, kristiina.lumme@pirha.fi
Mikko Hannola, TALOUSPALVELUJOHTAJA, mikko.hannola@pirha.fi

Hyvinvointialueet ovat osa julkisen talouden suunnitelmaa ja valtion talousohjausta. Valtion rahoitus antaa raamit hyvinvointialueiden toiminnalle. Valtion rahoitus on yleiskatteellista ja vuositasolla kiinteä määrä. Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia toimii talousarvion laatimisen perustana. Strategian toimeenpano-ohjelma täsmentää strategiaa ja sen toimenpiteet kytkeytyvät talousarvioon.

Pirkanmaan hyvinvointialueen talousarviovalmistelu vuodelle 2024 käynnistyy toukokuussa 2023 ja aluehallitus käsittelee talousarvion marraskuun 2023 aikana ja aluevaltuusto hyväksyy talousarvion joulukuussa 2023. Hyvinvointialueen tarkempaa talousarviovalmistelua ohjataan taloussuunnitteluohjeella. Taloussuunnitteluohje vuoden 2024 suunnitteluun ja siihen liittyvä tarkempi aikataululuonnos ovat liitteenä.

Aluehallitus hyväksyi 22.5.2023 liitteenä olevan taloussuunnitteluohjeen Pirkanmaan hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarviovalmistelua ohjaaviksi periaatteiksi ja lähetti toiminta- ja talousseminaarissaan valmistelemansa alustavat vuoden 2024 tavoitteistot valiokunnille ja vaikuttamistoimielimille lausunnoille. Lausunnonantajien tulee huomioida, että strategian toimeenpanosuunnitelmaan sisältyy noin 20 miljoonan euron vuosittainen tuottavuustavoite, joka mahdollistaisi toiminnan ja talouden tasapainon lähivuosina. Lausunnot tulee antaa elokuun loppuun mennessä.

Vuoden 2024 alustavat tavoitteet muodostuvat talousarvion yleisistä tavoitteista, järjestämisen periaatteista sekä tehtäväalueiden toiminnallisista tavoitteista.

Ehdotus

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- merkitsee tiedoksi taloussuunnitteluohjeen Pirkanmaan hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarviovalmistelua ohjaaviksi periaatteiksi ja
- antaa lausunnon aluehallituksen toiminta- ja talousseminaarissa valmistellusta alustavasta vuoden 2024 tavoitteistosta.

Kokouskäsitely

Talusojohtaja Pasi Virtanen ja strategiapäällikkö Kristiina Lumme esittelivät vuoden 2024 talousarviovalmistelua, rahoitusta ja tavoitteita.

Valiokunta nosti esille järjestämisen periaatteista palveluiden yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden parantamisen ja keskusteli erilaisista näkökulmista yhdenvertaisuuteen liittyen. Valiokunta nosti esille, että tavoitteet tuovat hyvin esille strategisia kärkiä ja katsoi tärkeäksi, että strategia huomioidaan tavoitteiden laadinnassa. Lisäksi valiokunta keskusteli keinoista lisätä palveluiden sujuvuutta.

Valiokunta keskusteli lausunnon valmistelun aikatalusta ja sopi, että puheenjohtajisto valmistelee käydyin keskustelun pohjalta lausuntoluonnoksen, joka toimitetaan kommentoitavaksi jäsenistölle kesäkuun aikana. Lausunto tuodaan vielä myöhemmin tiedoksi valiokunnalle.

Merkittiin, että valiokunnan varajäsen Nina Alanen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 17.59.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Merkittiin, että talousjohtaja Pasi Virtanen poistui kokouksesta esittelyn jälkeen klo 18.01 ja strategiapäällikkö Kristiina Lumme asian käsittelyn jälkeen klo 18.54.

Päätös

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- merkitsi tiedoksi taloussuunnitteluohjeen Pirkanmaan hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarviovalmistelua ohjaaviksi periaatteiksi ja
- sopi aluehallituksen toiminta- ja talusseminaarissa valmistellusta alustavaa vuoden 2024 tavoitteista koskevan lausunnon valmistelun osalta, että puheenjohtajisto valmistelee lausuntoluonnoksen, joka toimitetaan jäsenistölle kommentoitavaksi kesäkuussa. Lausunto toimitetaan tämän jälkeen aluehallituksen käsittelyä varten tiedoksi ja
- päätti, että lausunto tuodaan tiedoksi valiokunnalle

Vähän palveluita käyttävien valiokunta, 23.08.2023, § 18

Liitteet

1 Vähän palveluita käyttävien valiokunnan lausunto vuoden 2024 talousarvion tavoitteistosta

Vähän palveluita käyttävien valiokunnan puheenjohtajisto on valmistellut kokouksessa 7.6.2023 käydyn keskustelun pohjalta lausuntoluonnoksen kesän aikana. Lausuntoluonnos toimitettiin valiokunnan jäsenistölle etukäteen kommentoitavaksi ja se on myös esityslistan oheismateriaalina.

Ehdotus

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- antaa lausunnon aluehallituksen toiminta- ja talusseminaarissa valmistellusta alustavasta vuoden 2024 tavoitteistosta.

Kokouskäsittely

Lausuntoluonnokseen tehtiin yksimielisesti muutamia teknisiä korjauksia. Lausunto on muistion liitteenä.

Päätös

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- antaa liitteenä olevan lausunnon aluehallituksen toiminta- ja talusseminaarissa valmistellusta alustavasta vuoden 2024 tavoitteistosta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 19

Tiedoksi merkittävät asiat

Ehdotus

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- merkitsee tiedoksi kokouksessa esiin tulleet asiat.

Päätös

Vähän palveluita käyttävien valiokunta

- totesi, ettei tiedoksi merkittäviä asioita ollut.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§14, §15, §16, §17, §18, §19

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).